

Suðurnes

Suðurnes er samheiti um þau byggðarlög sem eru á Reykjaneskaga sunnan Hafnarfjarðar. Á Suðurnesjum búa nú rúmlega 21.200 manns sem eru um 6,95% þjóðarinnar. Fjögur sveitarfélög eru á Suðurnesjum; Reykjanesbær (14.156 íbúar), Vatnsleysustrandahreppur (1.130 íbúar), Garður (1.484 íbúar), Sandgerði (1.664 íbúar) og Grindavík (2.827 íbúar). Lengst af á seinni hluta 20. aldar var heilt byggðarlag á Keflavíkurlugvelli þar sem bandarískir hermenn og fjölskyldur þeirra bjuggu og voru þar yfir

5.000 manns þegar mest var, en Keflavíkurstöðin var lögð niður árið 2006. Haustið 2007 hófst útleiga til námsmanna á íbúðum sem áður tilheyrðu varnarliðinu og var þetta hverfi fyrst nefnt Vallarheiði, síðar nefnt Ásbrú og tilheyrir Reykjanesbæ.

Atvinnulíf og hagvöxtur

Sjávarútvegur og þjónusta tengd flugstöðinni á Keflavíkurlugvelli eru mikilvægustu atvinnugreinarnar á

Suðurnesjum

(Hagfræðistofnun og Byggðastofnun, 2011).

Suðurnes og Austurland eru þau landsvæði þar sem hagvöxtur var mestur á árunum 2004-2009 og var hagvöxtur meiri á Suðurnesjum en annars staðar á landinu eða um 54% þó að bandaríski herinn hafi yfirgefið Keflavíkurlugvöll árið 2006.

Á undanförunum árum hefur sjávarútvegur flust frá öðrum landshlutum til Suðurnesja og hefur hlutur

sjávarútvegs farið úr 10% árið 2003 í 16% árið 2009. Þá hefur flugstöðin stækkað og mikilvægi hennar fyrir atvinnulíf á Suðurnesjum

aukist. Efling sjávarútvegs og stækkun flugstöðvar hefur vegið þyngra en hvarf hersins hvað hagvöxt varðar. Frá 2003 til 2009 hefur hlutur ýmiss konar þjónustu í virðisauka í þessum landshluta aukist úr 53% í 56%.

Um 17% framleiðslu í þessum

landshluta er í samgöngum og er það miklu hærra hlutfall en annars staðar á landinu. Skráð

Kennitölur - landshluti	Suðurnes
Lán Byggðastofnunar - staða 30.4.2012	707.729.177
sem hlutfall af heildarlánveitingum	4,22%
Vanskil	49.185.406
sem hlutfall af vanskilum í landshlutanum	6,95%
Íbúafjöldi 1. janúar 2012	21.242
Íbúafjöldi 1. janúar 2012 - karlar	10.862
Íbúafjöldi 1. janúar 2012 - konur	10.380
Íbúafjöldi - hlutfall af íbúafjölda landsins	6,65%
Íbúafjöldi - hlutfall karlar	51,13%
Íbúafjöldi - hlutfall konur	48,87%
Atvinnuleysi 2011	12,30%
Atvinnuleysi 2011 - karlar	11,80%
Atvinnuleysi 2011 - konur	12,90%
Starfafjöldi hjá viðskiptavinum BST	106
Útlán pr. stöðugildi	6.676.690

Tafla 1. Suðurnes - nokkrar kennitölur

	Suðurnes		Landið allt	
	Karlar	Konur	Karlar	Konur
Grunnskólapróf eða minna	37%	39%	22%	27%
Starfsnám í framhaldsskóla	4%	5%	3%	6%
Stúdentspróf	6%	23%	14%	19%
Iðnnám/ verknám/ meistarapróf	36%	9%	31%	9%
Grunnnám í háskóla	13%	21%	19%	27%
Framhaldsnám í háskóla	4%	5%	10%	11%

Tafla 2. Suðurnes - menntunarstig í samanburði við allt landið

atvinnuleysi hefur þó hvergi verið meira en á þessu svæði undanfarin ár (Hagstofa Íslands, 2012). Atvinnulíf virðist hafa verið viðkvæmara í þessum landshluta en annars staðar (Hagfræðistofnun og Byggðastofnun, 2011). Hugsanlegt er að ekki hafi verið innistæða fyrir hröðum vexti árána á undan og að atvinnufyrirtækin á Suðurnesjum séu veikari en annars staðar. Framleiðsla á mann á Suðurnesjum hefur jafnan verið undir landsmeðaltali. Um tíma var hún hvergi minni en þar, en árið 2009 var hún svipuð og á Norðurlandi og Suðurlandi. Ef skoðaðar eru menntunartölur þá er hlutfall íbúa með háskólapróf undir landsmeðaltali en hlutfall karla með iðnmenntun er hærra en landsmeðaltal. Aðeins er hærra hlutfall kvenna með stúdentspróf sem hæstu prófgráðu, og áberandi hærra hlutfall íbúa sem aðeins hafa lokið grunnskólanámi eða minna (Byggðastofnun, 2012).

Vinnusóknarsvæði

Vinnusóknarsvæði

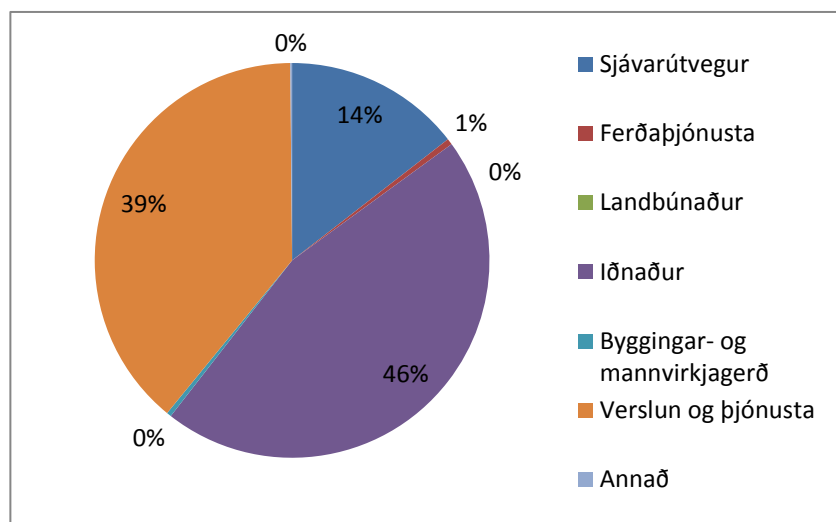
Þéttbýlisstaða er eitt og nær yfir svæði þéttbýlisstaðanna á Reykjanesi sem eru Vogar, Reykjanesbær, Garður, Sandgerði og Grindavík. Töluverð skörun er við höfuðborgarsvæðið þar sem margir sem búa á þessu svæði sækja vinnu þangað og öfugt. Meðaltekjur á Suðurnesjum eru langt undir landsmeðaltali eða um 88% af meðaltekjum á landinu öllu.

Kennitölur - vinnusóknarsvæði	Suðurnes
Lán Byggðastofnunar - staða 30.4.2012	707.729.177
sem hlutfall af heildarlánveitingum	4,22%
Vanskil	49.185.406
sem hlutfall af vanskilum á svæðinu	6,95%
Íbúafjöldi 1. janúar 2012	21.242
Íbúafjöldi - hlutfall íbúa landsins	6,65%
Starfafjöldi hjá viðskiptavinum BST	106,00
Meðaltekjur á landinu öllu	4.077.900
Meðaltekjur á ári	3.575.420
Hlutfall af meðaltekjum á landinu	88%
Km frá höfuðborgarsvæði í þéttbýliskjarna	46

Tafla 3. Vinnusóknarsvæði á Suðurnesjum - nokkrar kennitölur

Útlán Byggðastofnunar og samfélagsleg áhrif

Útlán Byggðastofnunar til Suðurnesja standa nú í 707,7 mkr eða um 4,2% af útlánasafni stofnunarinnar. Vanskil eru um 49,1 mkr sem er um 7% af útlánum á svæðinu. Á bak við þessi útlán standa 106 stöðugildi á Suðurnesjum en það þýðir um 6,7 mkr/stöðugildi. Þó sjávarútvegur sé mjög mikilvæg grein á þessu svæði eru einungis rúm 14% lánasafnsins hjá Byggðastofnun á svæðinu til sjávarútvegs. Mestur er hlutur iðnaðar 41% og þar næst 39% í verslun og þjónustu. Áhrifa af lánveitingum Byggðastofnunar gættir ekki mikið á Suðurnesjum og ekki hefur verið sóst mikið eftir lánum stofnunarinnar þaðan undanfarin ár.

Mynd 1. Suðurnes - skipting lánasafns Byggðastofnunar eftir atvinnugreinum m.v. 30. apríl 2012